

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta (HE 35/2026 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sivistysvaliokunta (SiVM 7/2026 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää toimet valtakunnallisten tehtäväpankkien laatimiseksi peruskoulujen yhdenmukaisen arvioinnin tueksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

perusopetuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perusopetuslain (628/1998) 1 §:n 2 momentti, 20 c §:n 1 momentti, 20 i §:n 1 momentti, 22 §, 36 a §:n 1 momentti, 42 c §:n 1 momentti ja 46 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 2 momentti, 20 c §:n 1 momentti ja 20 i §:n 1 momentti laissa 1090/2024, 22 § osaksi laeissa 477/2003 ja 245/2025, 36 a §:n 1 momentti ja 46 §:n 1 momentti laissa 245/2025 sekä 42 c §:n 1 momentti laissa 959/2015, sekä
lisätään lakiin uusi 22 a ja 22 b § sekä 46 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1507/2016, 1216/2020, 716/2022, 245/2025 ja 1369/2025, uusi 10 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 103/2026 vp

1 §

Soveltamisala

Lisäksi laissa säädetään pääsääntöisesti oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna annettavasta esiopetuksesta, maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta sekä aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Jos tämän lain mukaista esiopetusta järjestetään varhaiskasvatuslain (540/2018) 1 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettussa päiväkodissa tai perhepäiväkodissa, esiopetukseen sovelletaan lisäksi, jollei tässä laissa tai sen nojalla asetuksella toisin säädetä, mitä varhaiskasvatuslaissa tai sen nojalla asetuksella säädetään. Tämän lain 18 a §:ää, 20 g §:n 2 momenttia, 20 h ja 20 i §:ää, 22 §:n 1—4 momenttia sekä 22 a ja 22 b §:ää ei sovelleta esiopetukseen.

20 c §

Oppilaskohtaiset tukitoimet ja niiden järjestäminen

Oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia viipymättä, jos 20 b §:n 2 momentissa tarkoitettut ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä, oppilaan oppivelvollisuutta on varhennettu oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentin nojalla tai oppilaan opetus järjestetään tämän lain 20 i §:n nojalla. Oppilaskohtaisia tukitoimia annetaan yksilöllisiin tarpeisiin perustuen ja säännöllisesti. Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamisessa tulee tehdä opettajien välistä yhteistyötä.

20 i §

Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella

Jos oppilaalla on ollut oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennetun oppivelvollisuuden päätös ja oppilaan tuen tarve jatkuu perusopetuksessa oppilaskohtaisten tukitoimien ja perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen tarpeena taikka jos oppilaan perusopetuksen aikana ilmenevä, oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite on laadultaan sen kaltainen, että se olisi johtanut oppilaan oppivelvollisuuden varhentamiseen oppilaan ollessa 5- tai 6-vuotias, oppilaan opetus tulee järjestää tämän luvun mukaisten tukitoimien avulla.

Eduskunnan vastaus EV 103/2026 vp

5 luku

Arviointi

22 §

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilaan arvioinnin tehtävänä on kuvata, miten oppilas on saavuttanut perusopetuksen oppimäärään sisältyvien 11 §:ssä tarkoitettujen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden tavoitteet, tai 20 i §:n 2 momentissa tarkoitettujen toiminta-alueiden tavoitteet. Arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen, osaamiseen ja työskentelyyn. Lisäksi arvioidaan oppilaan käyttäytymistä.

Oppilaan oppimista, osaamista, työskentelyä sekä käyttäytymistä tulee arvioida yhdenvertaisesti, monipuolisesti ja suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin.

Lukuvuoden aikana oppilaan arviointiin tulee sisältyä ohjaavaa palautetta. Lisäksi oppilaan opintojen edistymisestä tulee antaa säännöllisesti tietoa oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä arvioidaan oppilaan osaaminen ja työskentely suhteessa 11 §:ssä tarkoitettujen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden tavoitteisiin tai 20 i §:n 2 momentissa tarkoitettujen toiminta-alueiden tavoitteisiin.

Esiopetuksessa oppilaan oppimista arvioidaan suhteessa esiopetuksen tavoitteisiin noudattaen oppilaan arvioinnin yleisiä periaatteita. Oppilaan arviointiin tulee sisältyä ohjaavaa palautetta. Lisäksi oppilaan oppimisesta tulee antaa säännöllisesti tietoa oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lukuvuosi- ja päättöarvioinnista sekä esiopetuksen, 10 §:n 4 momentissa tarkoitetun vieraskielisen opetuksen, perusopetukseen valmistavan opetuksen, ulkomailla järjestettävän opetuksen sekä aikuisten perusopetuksen arvioinnista.

Opetushallitus antaa opetussuunnitelmien perusteissa tarkemmat määräykset:

- 1) oppilaan arvioinnin yleisistä periaatteista;
- 2) 1 momentissa tarkoitettujen oppiaineiden vuosiluokan oppimäärän ja koko perusopetuksen oppimäärän niistä tavoitteista ja sisällöistä, jotka oppilaan tulee vähintään saavuttaa tai suorittaa hyväksytysti sekä vähimmäisosaamisen tasosta kussakin oppiaineessa eri vuosiluokilla;
- 3) lukuvuosi- ja päättöarvioinnin kriteereistä, käyttäytymisen arvioinnin periaatteista sekä opintosuoritusten numeroin tai sanallisesti annettavasta arvioinnista;
- 4) niistä oppiaineista, jotka voidaan arvioida yhdessä;
- 5) 3 momentissa tarkoitettujen tietojen antamisesta; sekä
- 6) esiopetuksen, 10 §:n 4 momentissa tarkoitetun vieraskielisen opetuksen, perusopetukseen valmistavan opetuksen, ulkomailla järjestettävän opetuksen ja aikuisten perusopetuksen arvioinnin toteuttamisesta.

Eduskunnan vastaus EV 103/2026 vp

22 a §

Oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättäminen

Oppilaan oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnista päättää oppilaan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Käyttäytymisen arvioinnista päättää oppilaan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.

Oppilaalla ja tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla on oikeus saada tieto arviointia koskevan päätöksenteon perusteista ja niiden soveltamisesta oppilaan arviointiin.

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on saavuttanut tai suorittanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvien oppiaineiden tai toiminta-alueiden tavoitteet hyväksytysti.

Oppilas jää vuosiluokalle, jos hän ei ole tuen tarpeisiinsa perustuen hänelle tarjotuista 4 a luvussa säädetyistä tukitoimista huolimatta saavuttanut vuosiluokkansa oppimäärään sisältyvän yhden tai useamman oppiaineen tavoitteita ja hänen suorituksensa on hylätty. Oppilaalle, jonka suoritus on hylätty, tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa asianomaisen oppiaineen tavoitteet hyväksytysti. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole yhtään hylättyä suoritusta, jos se on oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi tarkoituksenmukaista. Vuosiluokalle jättämisestä päättävät oppilaan opettajat ja rehtori yhdessä.

Jos oppilas ollaan jättämässä vuosiluokalle yleisen koulumenestyksen vuoksi, oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle sekä yli 15-vuotiaalle oppilaalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä oppilaan opinnoissa etenemisestä ja vuosiluokalta siirtymisestä.

Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset arvioinnista päättämisestä.

22 b §

Todistukset

Perusopetuksen oppimäärän hyväksytysti suorittaneelle oppilaalle annetaan päättötodistus.

Lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan lukuvuositodistus, josta tulee käydä ilmi, onko oppilas saavuttanut opinto-ohjelmansa mukaisen vuosiluokan oppimäärän tavoitteet hyväksytysti sekä arvio oppilaan käyttäytymisestä. Yhdeksännen vuosiluokan oppilaalle tulee antaa välitodistus. Opetuksen järjestäjä voi päättää välitodistusten antamisesta vuosiluokilla 1—8.

Koulusta tai oppilaitoksesta 46 a §:n nojalla eronneeksi katsotulle annetaan erotodistus.

Erytisen tutkinnon 38 §:n nojalla suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Aikuisten perusopetuksen 46 §:n 2 momentissa tarkoitettulle opiskelijalle voidaan antaa tarvittaessa todistus yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä todistuksista.

Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset todistuksiin merkittävistä tiedoista opetussuunnitelman perusteissa.

Eduskunnan vastaus EV 103/2026 vp

36 a §

Menettely kurinpitoasiassa ja opetuksen epäämässä sekä erottamisen täytäntöönpano

Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee edellä mainittuja toimia harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kirjallisesta varoituksesta tai määräaikaisesta erottamisesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 ja 36 b §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja 36 c §:ssä tarkoitettua opetuksen epäamisestä tarvittaessa lisäksi koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 ja 36 c §:ssä tarkoitettut toimenpiteet tulee kirjata.

42 c §

Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen

Edellä 22 a §:ssä tarkoitettuun oppilaan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä tai vuosiluokalle jättämistä koskevan päätöksen tai päättöarviointin uusimista 2 kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

46 §

Aikuisten perusopetus

Tässä pykälässä säädettyyn perusopetukseen voi osallistua sen jälkeen, kun 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu perusopetuksen suorittaminen päättyy. Aikuisten perusopetukseen sovelletaan, mitä 2 §:ssä, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 9 §:n 1 momentissa, 10, 12—15, 18 a, 19, 20 ja 21 §:ssä, 22 §:n 2, 3, 6 ja 7 momentissa, 22 a §:n 1, 2, 6 ja 7 momentissa, 22 b §:n 1 ja 3—6 momentissa, 29 §:ssä, 30 §:n 1 momentissa sekä 35, 37, 38, 40, 41, 41 a—41 d, 42, 42 a—42 d, 43 ja 44 §:ssä säädetään. Opetus, oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet ovat opiskelijalle maksuttomia. Opetuksessa, joka on kunnan tai kuntayhtymän päätöksen taikka 7 §:ssä tarkoitettuun lupaan sisältyvän määräyksen perusteella järjestetty sisäoppilaitosmuotoisesti, opiskelijalla on oikeus maksuttomaan asumiseen sekä riittävään päivittäiseen maksuttomaan ruokailuun. Päätoimisissa opinnoissa opiskelijalla on oikeus maksuttomaan ateriaan niinä työpäivinä, joina opetussuunnitelma edellyttää opiskelijan läsnäoloa opetuksen järjestäjän osoittamassa koulutuspaikassa. Opiskelijalle voidaan 36 §:n 2 momentissa säädettyillä perusteilla antaa kirjallinen varoitus tai opiskelija voidaan erottaa enintään yhdeksi vuodeksi. Oppivelvollinen voidaan kuitenkin erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisen erottamisen aikana

Eduskunnan vastaus EV 103/2026 vp

säädetään oppivelvollisuuslain 8 §:ssä. Opiskelijalle, joka on täyttänyt 18 vuotta, opetetaan hänen valintansa mukaisesti joko uskontoa tai elämäntietoa.

Aikuisten perusopetuksessa arvioinnin tehtävänä on kuvata, miten opiskelija on saavuttanut opinto-ohjelmaansa sisältyvien aikuisten perusopetuksen oppimäärän oppiaineiden tavoitteet. Arviointi kohdistuu opiskelijan oppimiseen, osaamiseen ja työskentelyyn.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 20 c §:n 1 momentti, 20 i §:n 1 momentti ja 36 a §:n 1 momentti tulevat kuitenkin voimaan jo 1 päivänä elokuuta 2026. Lain 1 §:n 2 momentti, 22 §:n 1—5 momentti, 22 a §:n 1—5 momentti, 22 b §:n 1—4 momentti, 42 c §:n 1 momentti sekä 46 §:n 1 ja 10 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä elokuuta 2028.

Helsingissä 15.6.2026

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri